MØTEBOK FOR VESTRE SLIDRE FJELLSTYRE

Sak nr:19 /2006 Møtedato: 04.04.06 Arkiv nr:

Områdetiltak, sluttrapport frå forprosjektet

Fjellstyret tok initiativ til eit samarbeid med Valdres utmarkskontoret for å sjå på verdiskaping på stølane (eks. utleige av stølshus). Det vart gjennomført eit ope møte den 2.mai.05. Det vart klart at folk var klare for meir satsing enn berre stølsutleige. Fjellstyret og kommunen ynskjer å satse meir på stølsbruket og det vart difor invitert til eit nytt folkemøte den 25. mai. Forsamlinga ynskte også at det skulle arrangerast ein studietur til Lofoten og Borg områdetiltak. Kommunen og fjellstyret bestemte seg for å satse på eit områdetiltak for alle stølane i Vestre Slidre. Fjellstyret og formannskapet løyvde 20 000.- kr kvar til studietur og 20.000.- kr til forprosjekt for områdetiltak for stølane i Vestre Slidre. Studieturen fekk etter søknad, tilskot på 20.000.- frå FMLA. Resten av utgiftene vart dekka av dei 14 deltakarane.

Forprosjektet har ikkje hatt noko formell styringsgruppe, men representantar frå oppdragsgjevarane har fungert som arbeidsgruppe. Her deltok Anne-Marie Mørstad og Harald Ranum i førebuinga til oppstartsmøta, studieturen og etterarbeidet. Valdres utmarkskontor ved Hanne Lykkja har vore prosjektleiar. Ordførar Eivind Brenna og fjellstyreleiar Kjell Strand deltok og på eitt av møta, saman med leiar for allmenningsstyret, Olav Røn.

Valdres utmarkskontor har den 29.03.06 oversendt sluttrapport for forprosjekt til kommunen og fjellstyret.

Prosjektleiaren har i sluttrapporten skissert to ulike alternativ for å gå vidare med eit hovudprosjekt:

Alt 1) Samordna satsing – "heime og på støle"
Kommunen og fjellstyret kan velje å bruke eit <u>treårig områdetiltak som oppstart</u> for å redde stølsdrifta i Vestre Slidre. Skal vi få til det, må vi jobbe "både heime og på støle" – med tilbod til dei 91 mjølkebruka og alle andre som ynskjer å bruke stølane aktivt.

Det er eit mål å få til ei full stilling på satsingsområdet. Koordinator og pådrivar kan plasserast ved landbrukskontoret og evt. kombinerast med den halve stillinga ved kontoret. Mobiliseringsarbeid i lag med stølsbrukarane, arbeid med beitebruksplan, SMIL-midlar og andre utviklingsprosjekt, BU-søknadar er naturlege oppgåver i denne samanheng. Den kommunale eigeninnsatsen tilsvarar om lag ei halv stilling. Satsinga vil altså ikkje føre til endringar i budsjettet. Midlar til områdetiltak og tilskot frå fjellstyret og Oppland fylke søkast for å etablere ei full stilling. Innan 1. november 2006 må vi ha eit opplegg for søknad om SMIL-midlar for 2007. Då er det viktig å vise til resultat av det som blir sett i gang i år.

Styret for områdetiltaket bør vere samansett av representantar frå kommunen, fjellstyret og stølsbrukarane. Eit nært samarbeid med allmenningsstyret, reiselivet og ulike lag og organisasjonar er ein føresetnad. Dette vil variere avhengig av saksområde og type tiltak.

Alt 2) Tiltak på utvalde stølslag.
Dersom det ikkje er vilje til å satse offensivt for å bevare stølslandbruket i Vestre Slidre, kan vi velje ut nokre stølslag der ein gjennom SMIL- og BU-midlar o.l. kan jobbe med tiltak for trivsel og tilrettelegging for ferdsel, ivaretaking av utvalde bygningsmiljø og kulturlandskap. (Rydding, beite, skjøtsel og istandsetjing av verdifulle bygningar). Det kan sjå ut til at Murkelie, Strø og Jaslangen utmerkar seg som dei mest aktuelle områda, her er det alt engasjement og motiverte folk. Det er til saman 5-6 mjølkeprodusentar på desse stølslaga.

Prosjektleiaren har følgjande konklusjon for vidare framdrift med eit hovudprosjekt:
Prosjektleiar tilrår at oppdragsgjevarane går vidare med eit hovudprosjekt der målet er å sikre stølsbruken i Vestre Slidre. Arbeidsmåten er å søke ein direkte dialog med den einskilde gardbrukar, og å jobbe med dei gardbrukarane og dei stølslaga som ynskjer eit samarbeid dei neste tre åra. Det er eit mål å iverksetje tiltak der det trengst mest, anten det er heime eller på stølen. Sjå alternativ 1. Dette er i samsvar med dei signala vi har fått frå stølsbrukarane og deltakarane på studieturen. Arbeidsgruppa er einig i dette.

Prosjektleiaren har skissert følgjande målsetting for eit hovudprosjekt kalla **"Heime og på støle"**:
Vestre Slidre skal om 5 år ha den mest aktive stølsbruken i Valdres. *Areala skal brukast aktivt, stølslaga skal vere prega av stølsdrift. Dette skal vi gjere ved å fokusere på brukarane i Vestre Slidre. Tiltak for å ta vare på kulturlandskap og levande stølar skal byggje på det brukarane ynskjer og har behov for, ikkje omvendt.*

Stølsbruken i Vestfjellet skal bygge merkevara Valdres*, og gje satsinga eit innhald når det gjeld profileringa av landbruket i Valdres. Hovudvekta vil vere på tradisjonell stølsbruk, (som er det mest*

særeigne for Valdres) men og utvikle samdrifter, geitestølar, drift med ammekyr og anna beitebruk vidare. Særpreg og identitet ved stølslaga skal underbyggjast og forsterkast av dei tiltaka vi set i gang.

***Rekruttering til landbruket**: Motivering og rådgjeving ved generasjonsskifte for å sikre vidare drift av gardane og stølane bør inngå i satsinga. Samarbeid med t.d. Valdres Næringshage (etablerarkurs, satsing på utmarksbasert næringsutvikling mm).*

***Økonomi og inntening:** Det skal løne seg å drive gardsdrift i Vestre Slidre. 95,5 % av mjølke-produsentane driv på stølen og det skal framleis vere lønsamt å drive med stølsbruk her om 5 år. Tiltak kan vere tilbod om ressursvurdering av bruka og økonomisk rådgjeving.*

***Trivsel og ny utvikling:** Gardbrukarane skal ha eit interessant og triveleg arbeidsmiljø både heime og på stølen. Sikkerheit i landbruket, nettverk og samarbeid om drift og ulike tiltak skal vektleggjast. Kultur- og næringsutvikling er to sider av same sak når det gjeld bygdeutvikling. Tiltaka skal underbyggje vår identitet og den eigenart og særpreg som kulturlandskapet vårt har. Prosjektet bør bidra til å dokumentere og formidle natur- og kulturhistoria for nye generasjonar.*

***Satsinga på gardsdrifta og stølane skal følgjast opp vidare.** Områdetiltaket er oppstarten på ei langsiktig satsing på landbruket i Vestre Slidre – heime og på støle.*

På møtet orienterte Valdres utmarkskontor v/Hanne Lykkja og Anne Marie Mørstad frå landbrukskontoret nærare om arbeidet med prosjektet.

Vedtak:

Fjellstyret ser dette som eit svært interessent og nødvendig prosjekt for å ta vare på det unike stølsbruket i Vestre Slidre. Fjellstyret ynskjer at ein i samarbeid med Vestre Slidre kommune går vidare med eit hovudprosjekt etter alternativ 1 som er skissert i forprosjektet.

Det må arbeidast vidare med finansiering av prosjektet med sikte på å starte opp hovudprosjektet så snart som råd. Delfinansiering frå fjellstyret vil ein ta stilling til når det ligg føre finansieringsplan.

Vedtaket er einstemmig.

Vestre Slidre fjellstyre den 5.4.06

Harald Ranum
sekretær

Utskrift: Vestre Slidre kommune
Valdres utmarkskontor